■ Жамчужыны Айчыны

У Залессі — назаўсёды

СЯДЗІБА АГІНСКІХ АДНАЎЛЯЕЦЦА ДЗЯКУЮЧЫ НАМАГАННЯМ ДЗЯРЖАВЫ І ПРАЕКТУ ТРАНСГРАНІЧНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА

Радавы маёнтак Агінскіх у Залессі на Смаргоншчыне, як і многія іншыя гістарычныя аб'екты, час не пашкадаваў, не пашчасціла яму пазбегнуць разбурэння і заняпаду. Але цяпер ансамбль былога палаца пачатку XIX стагоддзя ў чаканні знакавай падзеі: у сярэдзіне наступнага года павінны завяршыцца работы па аднаўленні сядзібнага дома, дзе, як лічыцца, Міхал Клеафас Агінскі напісаў свой славуты паланэз «Развітанне з Радзімай».

Важнасць гэтай справы разумеюць і наша дзяржава (на сёння з рэспубліканскага і абласнога бюджэту на аднаўленне выдзелена каля 14,5 мільярда рублёў), і міжнародная супольнасць. У рамках праграмы трансгранічнага супрацоўніцтва «Латвія—Літва—Беларусь» Смаргонскі райвыканкам сумесна з дырэкцыяй Тракайскага нацыянальнага парку ажыццяўляюць праект «Выкарыстанне гістарычных сядзіб і іх адаптацыя да сучасных культурных умоў» з агульным бюджэтам 575268 еўра. Беларуская частка праекта — 212 тысяч еўра са сродкаў Еўрапейскай камісіі і 25 тысяч еўра — з бюджэту Смаргонскага раёна.

Ад Марцыяна да Ірэніуша

Залессе стала ўладаннем роду князёў Агінскіх у першай палове XVIII стагоддзя, калі яго набыў прадзед Міхала Клеафаса — Марцыян Міхал Агінскі. Тады яно называлася Дзербы. Пазней маёнтак перайшоў да яго сына Тадэвуша Францішка, потым — да Францішка Ксаверыя Агінскага. Яго пляменнік, дыпламат, гісторык, пісьменнік і кампазітар Міхал Клеафас Агінскі прыехаў у Залессе з жонкай Марыяй Нерыгурскай. «28 красавіка 1802 года я пакінуў Пецярбург з намерам назаўжды пасяліцца ў вёсцы недалёка ад Вільні», — так будзе ён узгадваць пра шчаслівыя дні прыезду на радзіму продкаў. Новыя гаспадары засяліліся ў вялікі драўляны атынкаваны палац, пабудаваны яшчэ ў першай палове XVIII стагоддзя (да нашага часу ён не захаваўся), побач пачалі ўзводзіць новы, мураваны, а таксама двухпавярховы млын, аранжарэі і цяпліцы, капліцу. Праекціроўшчыкам быў прафесар архітэктуры Віленскага ўніверсітэта Міхал Шульц. Дапамагаў яму (а пасля смерці Шульца кіраваў усімі работамі) віленскі губернскі архітэктар Юзаф Пусэ.

Аднак у канцы 1822 года Міхал Клеафас па стане здароўя пакідае сваё любімае Залессе і пераязджае ў Фларэнцыю, якая стала для яго апошнім прытулкам. У 1833 годзе маёнтак Залессе перайшоў у спадчыну яго сыну Ірэніушу, які жыў тут са сваёй маці, а пасля яе смерці перанёс радавую рэзідэнцыю Агінскіх у горад Рэтаў (тэрыторыя сучаснай Літвы). Ужо ў канцы XIX стагоддзя ў былых Паўночных Афінах (такую назву Залессе, дзе збіраліся выдатныя дзеячы той эпохі з Пецярбурга, Масквы, Парыжа, Варшавы, Вільні і іншых гарадоў, атрымала ад сучаснікаў Міхала Клеафаса) панаваў дух запусцення...

Ліпавая алея, па якой конныя экіпажы прыязджалі ў маёнтак Агінскіх

Сёння гэта помнік гісторыка-культурнай спадчыны (тэрыторыя сядзібы складае 25 гектараў), які ў 2009 годзе перададзены ва ўласнасць Смаргонскага раёна з дакументацыяй на рэстаўрацыю.

Паркавыя рарытэты

...Шлях да сядзібнага дома, дзе цяпер праводзяцца будаўнічыя і рэстаўрацыйныя работы, пралягае праз старадаўнюю ліпавую алею, якая памятае конныя экіпажы гаспадароў маёнтка і іх гасцей. Побач засталіся рэшткі фундамента драўлянага палаца, а ў яго партэры быў французскі парк.

— Звярніце ўвагу на гэты насып і равок. Спачатку я не разумела, для чаго ён прызначаны. Аказваецца, для таго, каб на дарожках парку не стаяла вада, — расказвае **намеснік начальніка ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Смаргонскага райвыканкама Таццяна РАЖАВА.**

Другая паркавая частка была створана па ініцыятыве Міхала Клеафаса Агінскага ў папулярным на пачатку XIX стагоддзя англійскім стылі і задумвалася як маляўнічы куток дзікай прыроды. Там захавалася да нашых дзён паўкруглая альтанка ў рамантычным стылі пачатку XIX стагоддзя. Яна патрабуе рэстаўрацыі на наступным этапе аднаўлення палацава-паркавага ансамбля, а побач мяркуецца зрабіць невялікую пляцоўку для канцэртаў камернай музыкі.

Да паркавых рарытэтаў, вядома ж, адносяцца і ўстаноўленыя пры жыцці Міхала Клеафаса камяні з памятнымі надпісамі: адным ён ушанаваў свайго настаўніка Жана Ралея, а другі — у гонар Тадэвуша Касцюшкі. Адноўлена і дзейнічае капліца. А вось так званая кітайская альтанка з драўлянай галерэяй на другім паверсе, адкуль можна было назіраць за дзікімі жывёламі ў звярынцы, да нашых дзён, на жаль, не захавалася. Праўда, на гэтым месцы можна спыніцца падчас экскурсіі, бо краязнаўцы абазначылі яго камянямі.

У адзін год, дарэчы, мясцовыя жыхары заўважылі, што лебядзінае патомства складаецца з сямі птушанят. Быццам сем нот для музычных твораў кампазітара, які жыў непадалёк...

Спраў па розных кірунках на тэрыторыі сядзібы — непачаты край. Спецыялісты ў галіне паркавай культуры павінны зрабіць ацэнку сучасных, вельмі праблемных рэалій парку з планам дзеянняў па паляпшэнні яго стану. Неабходна рэстаўрацыя будынка млына. Трэба разбірацца, зноў жа на высокапрафесійным узроўні, з праблемамі водных аб'ектаў — рачулкі, што працякае праз парк, і возера-запруды з востравам, які здаўна называецца лебядзіным, і мастком, што злучае яго з сядзібай. І цяпер, як мы з Таццянай Ражавай пераканаліся, тут гняздуецца пара лебедзяў. У адзін год, дарэчы, мясцовыя жыхары заўважылі, што лебядзінае патомства складаецца з сямі птушанят. Быццам сем нот для музычных твораў кампазітара, які жыў непадалёк...

Верыцца, што на гэтыя і іншыя аб'екты ў перспектыве будуць скіраваны новыя праекты ў Залессі.

І паркет — як у Агінскіх

Разам з **начальнікам упраўлення капітальнага будаўніцтва Смаргонскага райвыканкама Іванам ЛЫСКО** цікавімся, што робіцца па аднаўленні палаца. Генпадрадчык — Смаргонскі будаўніча-мантажны трэст № 41. Землякі Міхала Клеафаса Агінскага выконваюць практычна ўвесь спектр работ — агульнабудаўнічых, аддзелачных, сантэхнічных, электрамантажных. А «Белрэстаўрацыі» даверана ўстаноўка аконных і дзвярных блокаў індывідуальнага выразбу, укладка паркету, стылізаванага пад старажытныя ўзоры.

На жаль, пры ўсім жаданні палацу нельга вярнуць першапачатковы выгляд: з часоў Міхала Клеафаса Агінскага захавалася толькі адна з дзвюх аранжарэй — часовая, дзе зімавалі расліны, якія ўвесну выносіліся ў парк. Цяпер гэтае памяшканне (у гатычным стылі, з калонамі) плануецца выкарыстоўваць як выставачную залу. А ў другой аранжарэі, як і пры Агінскім, расліны павінны быць круглы год. Ужо цяпер трэба думаць, чым яе напоўніць і хто будзе тут гаспадарыць, ды не горш, чым садоўнік Міхала Клеафаса.

У адноўленым палацы будзе стварацца музейная экспазіцыя, прысвечаная Агінскаму. Прычым дзверы будуць адчынены не толькі для культурных імпрэз і экскурсій, але і для пражывання гасцей — у пакоях, разлічаных на 20 чалавек.

Што паяднала Залессе і Ужутракіс?

Праектам трансгранічнага супрацоўніцтва «Выкарыстанне гістарычных сядзіб і іх адаптацыя да сучасных культурных умоў» прадугледжана рэстаўрацыя канцэртнай залы ў Залессі і абсталяванне канферэнц-залы ва Ужутракісе. Чым жа паядналіся беларускае Залессе і літоўскі Ужутракіс, маёнткі Міхала Клеафаса Агінскага і графа Юзафа Тышкевіча?

— У свой час яны, прадстаўнікі вядомых магнацкіх родаў, былі суседзямі, сустракаліся, уплывалі на культурнае жыццё рэгіёна. А сёння дзякуючы сумеснаму праекту ўжо мы, іх нашчадкі, наладжваем сувязі ў галіне культуры, а далей, спадзяёмся, і ў турызме. А дзе турызм — там і эканоміка. Мяркую, што гэта «доўгайграючы» праект з добрымі наступствамі, — лічыць **намеснік старшыні Смаргонскага райвыканкама Генадзь БЫЧКО.**

Нядаўна ў рамках праекта смаргонцы азнаёміліся з вопытам сваіх літоўскіх партнёраў па аднаўленні палаца графа Тышкевіча ва Ужутракісе. **Дырэктар Тракайскага нацыянальнага парку Гінтарас АБАРАВІЧУС** распавёў, што гэтая справа заняла амаль 20 гадоў, былі задзейнічаны сродкі шэрагу праектаў з розных фондаў. Цяпер сядзіба з'яўляецца ўпрыгажэннем нацыянальнага парку, месцам паломніцтва турыстаў, культурных імпрэз.

Менавіта на стварэнне турыстычнага, культурнага цэнтра (што не абмяжоўваецца рэстаўрацыяй канцэртнай залы ў Залессі і пакупкай для яе раяля) найперш і скіраваны гэты праект па гістарычных сядзібах. Такая мэта не выглядае на Смаргоншчыне нейкай навацыяй, а будзе лагічным працягам таго, што робіцца не першы год. Напрыклад, ужо традыцыйным стаў фестываль-кірмаш «Залессе запрашае сяброў», які прыцягвае многіх выхадцаў з гэтых мясцін і турыстаў. Акрамя таго, нядаўна ў Смаргоні адбыўся ўжо X міжнародны фестываль камерных ансамбляў імя М.К. Агінскага, у якім удзельнічалі 11 калектываў з Беларусі, Казахстана, Польшчы, Расіі і Украіны. А наступны конкурс — у 2015-м, у гонар 250-годдзя з дня нараджэння Міхала Клеафаса — верагодна, адбудзецца ўжо ў Залессі, у адноўленай канцэртнай зале. Ёсць і іншыя цікавыя задумы.

Дарэчы, зала, дзе цяпер працуюць рэстаўратары, будзе прыстасавана не толькі для музычных імпрэз, але і для тэатральных. Ужо ёсць зацікаўленасць з боку Мінскага абласнога драматычнага тэатра прыехаць са спектаклем «Паланэз на развітанне» — туды, дзе ў канцы 1822 года Міхал Агінскі ў апошні раз абышоў парк, пастаяў каля памятнага каменя ў гонар Касцюшкі і сеў у карэту, якая рушыла праз ліпавую алею... Каб больш ніколі не вярнуцца. Але назаўжды застацца ў Залессі!

Барыс ПРАКОПЧЫК

Аднаўленне палаца.

Этот проект финансируется Европейским Союзом

■ Замор'е

ТРУСЫ ПРАЕЛІ... ВОСТРАЎ

Пражэрлівыя трусы праелі шатландскі востраў Кана. Жывёлы бесперашкодна перамяшчаюцца па востраве, з'ядаюць усю расліннасць, капаюць норы і нават выкопваюць косткі з магіл. Жыхары шатландскага вострава абвясцілі вайну трусам. Апошняй кропляй для іх стала тое, што незлічоныя норы жывёл выклікалі на востраве апоўзні. З-за гэтага закрыта адзіная мясцовая дарога.

На востраве Кана ў Шатландыі пражываюць усяго 12 чалавек і амаль 16 тысяч трусоў. «Трусы — гэта горшае, з чым мне давялося сутыкнуцца за 51 год, пражыты тут, — распавёў мясцовы жыхар Віні МакКінан. — Яны паўсюль. З-за іх рушацца каменныя сцены... Неабходна нешта рабіць. Яны літаральна з'ядаюць востраў». У Нацыянальным фондзе Шатландыі, якому належыць востраў, вырашылі прыняць меры, каб знізіць папуляцыю жывёл. Улады думаюць, які спосаб знішчэння трусоў будзе найбольш гуманным.

«Трусіная праблема» паўстала на востраве практычна адразу ж пасля таго, як мясцовыя жыхары змаглі пазбавіцца ад пацукоў. Вайна супраць гэтых грызуноў пачалася ў 2005 годзе. Тады група экспертаў з Новай Зеландыі выкарыстала смяротную прынаду. Аперацыя прайшла цалкам паспяхова: у лютым 2006 года была знойдзена і ўтылізавана апошняя тушка грызуна. Аднак прыроду перамагчы немагчыма, асабліва калі чалавек не можа прадбачыць наступстваў свайго ўмяшання ў яе справы. Знікненне адной бяды прывяло да другой: замест адных прыйшлі іншыя грызуны-разбуральнікі.

ЧЫТАЙЦЕ ЦІКАВА І ХУТКА

Арыгінальны спосаб прывучыць людзей чытаць знайшлі ў Аргенціне. Там пачалі тыражаваць кнігі, якія пачынаюць хутка псавацца пасля таго, як іх вызваляць ад упакоўкі.

Тэкст надрукаваны спецыяльнай фарбай. Калі кнігу распакоўваюць і на паперу пачынае трапляць паветра і святло, літары проста знікаюць і застаюцца толькі белыя лісты. Дэвіз выдаўцоў — «Кніга не можа чакаць». У лінейцы выпускаюць анталогію твораў маладых лацінаамерыканскіх аўтараў. І што характэрна, кнігі карыстаюцца папулярнасцю: прэм'ерны наклад быў распрададзены ўжо ў першы дзень выпуску. У наступным годзе выдавецтва абяцае выпусціць кнігу для тых, хто любіць чытаць у басейне і ў ваннай. Гэта будуць выданні, якія не баяцца вады.

ПАРКУЙЦЕСЯ І ЦАЛУЙЦЕСЯ

На поўначы Італіі ў горадзе Падуя з'явілася незвычайная паркоўка. Каля чыгуначнага вакзала мясцовыя ўлады абсталявалі адмысловае месца для пацалункаў. На пад'ездзе да вакзала з'явілася спецыяльная паласа з надпісам «Паркоўка+пацалунак». Яна прызначана для таго, каб пары, развітваючыся, маглі цалавацца і не перашкаджаць мінакам. Аднак і там таксама нельга затрымлівацца доўга: тых, хто хоча правесці апошнія хвіліны ў цёплых абдымках адно аднаго, нямала. Ідэя была прынята пасля таго, як даследаванні паказалі, што італьянскія парачкі стваралі заторы. Гарачае развітанне доўжылася «бясконца», незалежна ад чаргі, якая стваралася ззаду. Пры гэтым італьянцы рэдка рабілі закаханым заўвагі.

Зараз «Паркоўка + пацалунак» дазваляе тым, хто ад'язджае і праводзіць іншых, стаяць на гэтай паласе да 15 хвілін, каб сказаць каханым на развітанне галоўныя словы. Мэр Падуі Іва Росі адзначыў: «Страснасць — гэта частка італьянскага характару. Зразумела, што людзі хочуць праявіць свае пачуцці з дапамогай пацалунка, калі развітваюцца на нейкі час». Ён адзначыў, што новы праект меў ашаламляльны поспех і многія людзі карыстаюцца новаўвядзеннем. Як следства, працяглыя затрымкі на вакзале цяпер адышлі ў мінулае.

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС

■ Факт

Падручнік... у смартфоне

Рэзідэнт Парка высокіх тэхналогій кампанія «Сакрамэнт IT» распрацавала і размясціла ў свабодным доступе эксперыментальны ўзор праграмнага комплексу «Мультымедыйная бібліятэка школьніка».

Як паведамляе прэс-служба Парка высокіх тэхналогій, праграмнае рашэнне дазваляе стварыць для сучасных дзяцей камфортныя ўмовы навучання. Яно будзе ўключаць у сябе ўсе падручнікі, вучэбныя дапаможнікі і факультатыўныя матэрыялы па школьнай праграме з 5-га па 11-ты класы. Праект «Мультымедыйная бібліятэка школьніка» быў распрацаваны па заказе Міністэрства адукацыі і ўключае толькі зацверджаныя вучэбныя дапаможнікі. Плануецца, што ў праграме з'явіцца магчымасць дадаваць і рэдактаваць заметкі і закладкі, будзе наладжана сістэма пошуку па ключавых словах, а таксама даступнай стане функцыя сінтэзу маўлення. Дадатак даступны для Windows і Android. Гэта значыць, што карыстацца мультымедыйнай бібліятэкай можна будзе і з планшэтаў, і са смартфонаў.

Зараз у свабодным доступе знаходзіцца эксперыментальны ўзор комплексу, які ўключае ў сябе матэрыялы па прадмеце «Біялогія» для 6—11-х класаў. Праграма дазваляе прагледжваць электронную версію падручніка, актывізаваць доступ да гласарыя са спецыяльнымі тэрмінамі і афармляць падпіску на атрыманне больш глыбокіх і пашыраных ведаў са спецыялізаваных крыніц. Дадатак дазволіць школьнікам атрымліваць абнаўленні і мець доступ да дадатковых матэрыялаў па ўсіх школьных прадметах у выглядзе відэаматэрыялаў, малюнкаў і схем, а таксама 3D-мадэляў з магчымасцю іх трансфармацыі. Таксама з дапамогай праграмы можна будзе скарыстацца даведнікам у выглядзе гласарыя.

Надзея НІКАЛАЕВА

Даты | Падзеі | Людзі

1797 год — нарадзіўся Генрых Гейне, нямецкі паэт. Свайму паэтычнаму поспеху Генрых Гейне абавязаны маці і дзядзьку — бібліяману, які аддаў у распараджэнне пляменніка бібліятэку. Дзякуючы сваім вершам Гейне стаў адным з самых славутых лірыкаў усіх часоў. «Падарожжа па Гарцу», «Паўночнае мора» — гэтыя творы таленавіта выяўляюць народныя матывы і музыку прыроды. У той жа час вершы нямецкага паэта напоўнены іранічным смехам і сатырай, на якія Гейне глядзеў як на караючую сілу паэзіі ў барацьбе з несправядлівасцю. На думку Генрыха Гейнэ, галоўнае ў творчасці любога паэта — чалавечнасць у самым шырокім значэнні гэтага слова.

1920 год — на 2-м Усебеларускім з'ездзе Саветаў рабочых, сялянскіх, батрацкіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў прынятыя дапаўненні да Канстытуцыі БССР 1919 года і ратыфікаваны прэлімінарны дагавор паміж Савецкай Расіяй і Польшчай. З'езд выказаўся за пераход усіх дзяржаўных устаноў на беларускую мову. Пачатак беларусізацыі.

1936 год — нарадзіўся Аляксандр Васільевіч Зубаў, беларускі мовазнавец. Акадэмік Міжнароднай акадэміі інфарматызацыі (1996), доктар філалагічных навук, прафесар (1986). З 1965 года — у Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце (з 1995-га — прарэктар). Аўтар прац па праблемах лінгвістыкі тэксту, камп'ютарнай лінгвістыкі, штучнага інтэлекту.

Было сказана

Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, класік беларускай літаратуры і драматургіі:

«Што зрабіў дабро, душа мая рада».

■ Крымінал

Дырэктар краў... рондалі

Суд Браслаўскага раёна за крадзеж шляхам злоўжывання службовым становішчам у буйным памеры прыгаварыў да пазбаўлення волі на тры гады цяпер ужо былога дырэктара турыстычна-аздараўленчага прадпрыемства «Браслаўскія азёры».

Асуджаны адпрацаваў на адказнай пасадзе нядоўга — з чэрвеня 2010 года па красавік мінулага. У сувязі з тым, што турбаза не мела асабліва каштоўнай маёмасці, дырэктар вырашыў задаволіцца тым, што трапляла на вочы. І схему крадзяжу выбраў, можна сказаць, простую. Ён даў сваім падначаленым пералік маёмасці і распарадзіўся ацаніць яе па прымальным кошце, а потым спісаць як нягодную. Рондалі эмаліраваныя, іншыя кухонныя, а таксама пасцельныя рэчы; крэслы, дываны і дывановыя дарожкі, два тэлевізары, вуглавая канапа... Агульны кошт украдзенага — больш як 8,7 мільёна рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	9.20	16.47	7.27
Віцебск	9.17	16.29	7.12
Магілёў	9.10	16.37	7.27
Гомель	8.58	16.42	7.44
Гродна	9.34	17.04	7.30
Брэст	9.26	17.13	7.47

Месяц

Першая квадра 9 снежня.
Месяц у сузор'і Цяльца.

Імяніны

Пр. *Андрэя Першазванага.*
К. *Люцыі, Юліі, Пятра, Уладзіміра.*

Фота Анатоля КІПЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

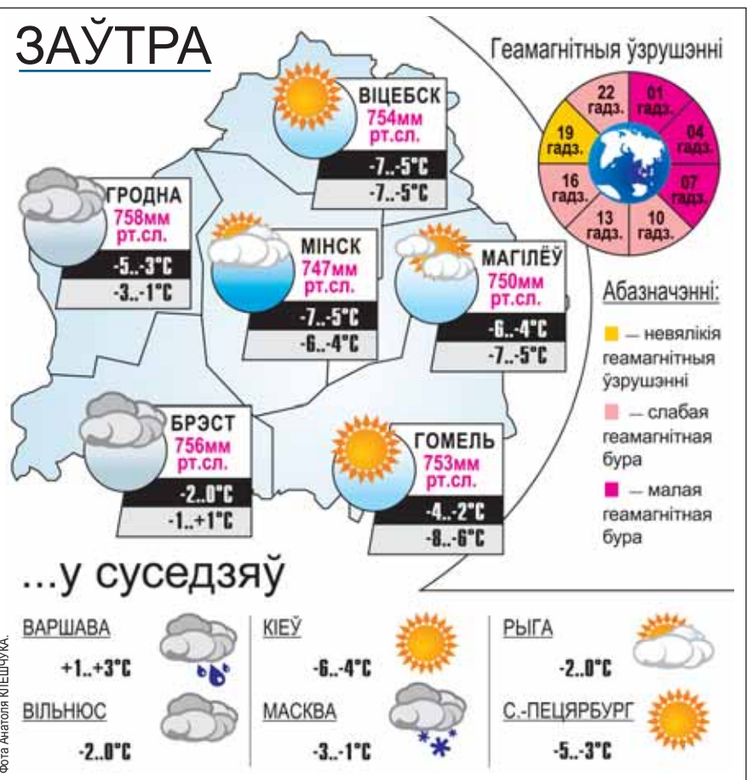

УСМІХНЕМСЯ

Жонка пакрыўдзілася і не размаўляе са мной ужо два дні. Цішыня і спакой, я шчаслівы. Толькі б не даравала.

Два прыяцелі.
— Уяўляеш! Учора ўбачыў сваю жонку пад руку з нейкім мужыком!
— Так, і чаму ж ты да іх не падышоў?
— Ну як я падыду? Я ж у камандзіроўцы!

Учыніўшы выбух, крутыя хлопцы ў кіно спакойна ідуць прэч, не паварочваючыся. Я тое ж самае раблю, калі выпадкова нешта зламлю або павалю ў краме.

cancatura.ru

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), В. КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, С. ПРОТАС (першы намеснік дырэктара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by,
(для зваротаў): zvarot@zvyazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значкам, носяць рэкламны характар.
Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.
220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 22.758. Індэкс 63850. Зак. № 5380.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 12 снежня 2013 года.